

Posudek bakalářské práce Veroniky Vyletové Lexikální stránka současného politického diskursu

Autorka zvolila zajímavé téma, a to nejen pro výraznou exponovanost a živost současné publicistiky, nýbrž i s ohledem na dynamiku lexika politického diskursu. Práci rozdělila na část teoretickou a část praktickou. Domnívám se, že výklady týkající se předmětu a cíle analýzy, metod a hypotéz měly tvořit součást části praktické, nikoli teoretické, či alespoň praktické části bezprostředně předcházet, neboť s výzkumným šetřením přímo souvisejí.

Autorka si stanovila čtyři hypotézy, k jejichž platnosti se vyslovuje v Závěru. Cíl práce, tj. „pokus o zhodnocení lexikální stránky současného politického diskursu“, byl ve své podstatě splněn. Byla provedena excerpce 839 dokladů lexikálních prostředků, a to ze tří periodik – Lidových novin, Mladé fronty a Hospodářských novin. Volba kritérií pro klasifikaci typů těchto lexikálních prostředků a zejména způsob jejich uplatňování je značně diskutabilní. Není zřejmé, proč jsou víceslovné lexémy jmenné zařazeny k prostředkům aktualizovaným, když jsou v kap. 3.2.2.6 uvedeny i souslovné výrazy *trestní oznámení, vojenská technika, etický kodex, právní systém, zahraniční mise* aj. Ani mnohá volná spojení zde prezentovaná však nemají aktualizací charakter, např. *platná dohoda, hejtmanský post, převaděč lidí* atd.

Celkem zásadní systémový nedostatek spatřuji v chybném označení množin zkoumaného výraziva – nelze např. uvést, že „noviny vykazují 124 dokladů ustálených formulací a 169 dokladů politických vyjádření“ (i politická vyjádření přece mohou obsahovat ustálené formulace). Dále není zřejmé, proč je na s. 57-58 uvedeno, že dochází u přejatých lexémů *emancipace, extremistů, mandát* či *xenofobie* k sémantickým posunům – „dříve se používaly převážně v souvislosti s politikou, zatímco dnes se význam posouvá až za její hranice“. Nelze přijmout vyjádření „některé komentáře ... vykazovaly přítomnost indexu opakování slov“.

Z dalších odborných systémových pochybení uvedme následující. Výrazy *chtít omezit, muset podepsat, návrh byl zamítnut* aj. jsou nesprávně kvalifikovány jako frazémy (s.57). Na s. 25 (7. ř.) je chybně definována metafora. Mělo by být vysvětleno, proč jsou z Českého etymologického slovníku čerpány poznatky při výkladu pouze přejatých lexémů (s. 9). Autorka by měla vysvětlit význam výrazu „jazyk elity“, jímž operuje na s. 59.

Práce vyazuje řadu stylistických neobratností či nepřesností, např. „vyhledávali jsme ... psané prvky“ (s. 9, 1. ř. zdola), „Druhým krokem byla analýza materiálu, tj. pročítání všech zdrojů“ (s. 10, 2. ř.), „(politická činnost) musí zastávat nepřetržité úsilí“ (s. 12, 1. odst.). Některé formulace se zcela vymykají normě odborného stylu: „pokud půjdeme ještě trochu do hloubky, tak se nemůžeme ...“ (s. 12, 2. ř. zdola), „jehož práce měly veliký vliv“ (s. 17, 4. ř.), na jiném místě „veliké množství lidí“, dále „v současnosti je důležité to, jak se konkrétní sdělení řekne“ (s. 19, 1. ř. kap. 2.1.4), „a proto je lexikální stránka opravdu pestrá“ (s. 21, 1. ř.). Mnohdy najdeme zcela nesrozumitelné vyjádření: „Lexikální systém se donedávna zdál být chaotický a obrovský, protože zastupoval snad všechny jednotky jazyka.“ (s. 24, zač. 2. odst.), podobně „oproti stylistice jako neutrálního textu se rétorickým textem rozumí záměrné uspořádání souboru odchylek...“ (Jakých odchylek? Odchylek od čeho?)

Autorka se nevyhnula ani gramatickým chybám: chybný tvar zájmena na s. 12 (závěr 2. odst.), nesprávně užit singulár namísto plurálu u několikanásobného podmětu (s. 12, 1. ř. poslecního odst.), na s. 12 (4. ř. zdola) měla být užitá spěžečka *zato* namísto spojení *za to*, na s. 15 (8. ř. zdola) je porušena predikativní shoda atd.

Z pravopisných chyb převládá porušování interpunkčních zásad: s. 12 (10. ř.), s. 15 (5. ř.), s. 21 (1. odst. kap. 2.1.5), s. 23 (17. ř.), s. 39 (9. ř.), s. 57 (2. ř.), s. 26 (8. ř.) aj.

Za klad práce je možno považovat poměrně rozsáhlý zdrojový materiál, uvádění jazykových dokladů v konkrétních kontextech, přehledné uspořádání těchto dokladů v přílohách i práci s odbornou literaturou – zde však pokládám za nutné připomenout, že převzaté či parafrázované pasáže mnohdy vytvářejí jakýsi „slepený“, neústrojný celek, a tím

narušují koherenci textu. Přehlednosti nepřispívá, čtenáře spíše dezorientuje, že stránkám jednotlivých kapitol v mnohých případech neodpovídají stránky uvedené v Obsahu.

Be kalářskou práci Veroniky Vyletové doporučuji k obhajobě, byť se značnými výhradami, a doporučuji ohodnotit ji klasifikačním stupněm **dobře**.

PhDr. Zdeněk Suda, CSc.

oponent

Rokycany 31. 7. 2016